

DE KEIZER!

Men was in de maand Oktober.

Reeds drie maanden duurde de liefde tusschen Jannekin Van der Gheenst en den schoone vreemdeling.

Dikwijls in den namiddag wisten de twee geliefden zich te vinden in de lommerrijke dreven en dan zag men hen door het veld wandelen, midden der zwatelende korenvelden of langs de looverige hagen, waarboven de slingerwinde hare blankroze kelken wiegde.

En het was een zoet minnegekeuvel zonder einde, een koozend plagen van geliefden, of soms een ernstig droomen van de toekomst.

Soms ook sprak men over de gebeurtenissen van den dag.

De oorlog was verklaard tusschen Keizer Karel en Frans I van Frankrijk.

De eerste had een leger vergaderd op de Fransche grens van tien duizend ruiters en 30.000 man voetvolk, hetgene voor dat tijdstip eene ontzaglijke macht heeten mocht.

Keizer Karel, die wel wist waar de beste krijgslieden te vinden, had zijn leger alleen samengesteld uit Belgen.

Het was aan een Vlaming, aan Hendrik van

Nassouwen, dat hij het opperbevelhebberschap zijner troepen toevertrouwde.

Van het begin van October lag het leger van den Keizer voor de stad Doornik.

Jaak van Luxemburg, graaf van Gaver, die ook een gedeelte van Karels troepen kommandeerde, had zijn kamp opgetrokken te Chain, een klein dorpje op den linker oever der Schelde, op een half uur afstand van Doornik gelegen.

Geheel het grensgedeelte van België was in rep en roer, gelijk het licht te begrijpen valt. Men herstelde en wapende de verdedigingswerken der steden; de hoofdmannen werden benoemd, de burgers uitgerust en de landleiden van lansen en pieken voorzien.

Te Audenaarde inzonderheid, ging het er druk toe. Men weet dat de vrije Vlaamsche poorters te dien tijde niet meer onder de wapens werden geroepen door hunnen prins, om naar den oorlog te trekken. Doch de gilden van Audenaarde, alhoewel niet schatplichtig, wilden toch niet werkeloos blijven, nu er sprake was van den Franschen koning te lijf te gaan. De oude Vlaamsche wrok zat hen diep in de ziel en het was hun een vermaak den

zuiderling te lijf te gaan door wien zij zulke harde tijden hadden beleefd, en wiens overmoed, roofzucht en inpalmingswoede zoo dikwijls over Vlaanderens heerlijke streken had gespoekt.

Ook wedijverden de wevers, de beenhouwers, de volders en andere gilden om den keizer in zijn onderneming bij te staan. Zij leenden hunne tenten en paviljoenen en brachten wapens, vuurroeren en pieken aan, ja leverden stukken van grof geschut, zoodat het Belgisch leger spoedig een geduchte macht genoemd kon worden.

Dat Keizer Karel dikwijls persoonlijk door Audenaarde kwam, om de belegwerken van Audenaarde in oogenschouw te nemen, was algemeen bekend. Doch het moest wezen, dat de vorst er niet aan hield, zich bekend te maken, want niemand kon verzekeren hem gezien te hebben.

Dit zou echter veranderen.

Inderdaad, het gerucht verspreidde zich plotseling dat Keizer Karel tijdelijk het hof naar Audenaarde ging overbrengen.

Dit verwekte, gelijk men gissen kan, eene algemeene ontroering en vreugde bij de brave burgerij, want het was geen kleine eer voor een stad, den machtigen vorst van 't Westen te mogen herbergen.

En dat het geen ijdel en ongegrond gerucht was, bleek weldra uit de omstandigheid, dat het kasteel van Burgondië geheel werd hersteld en versierd.

Die burcht werd gebouwd in 1485, door Philips den Stoute en was thans in 1521 bewoond door den kapitein-gouverneur der stad Audenaarde, graaf Karel van Lalaing.

Den 3n November op een zonnigen dag, kwam de vorstelijke stoet de Vlaamsche stad binnen gereden.

De Keizer zelf was er echter niet bij, daar hij zich, naar men beweerde, in het kamp van Doornik bevond.

Omstuwd door een schitterenden drom ridders en edellieden, reed Don Ferdinand, broeder des keizers, op eenen prachtigen telganger; aan zijne zijde, op eene bonte hakkenei gezeten, zag men 's keizers zuster, Maria, de koningin van Hongarië. Achter hen kwamen de bisschop van Doornik, de kanselier Van Burgondië, de schatmeester Antoon de Lalaing, graaf van Hoogstraeten, dezelfde, die mejonkvrouw Johanna Van der Gheenst tot

zijn pleegkind had aangenomen; dan de leden van den Grooten Raad, van den Bijzonderen Raad, vier gezanten uit Vlaanderen en officieren van het vorstelijk huis.

Audenaarde was niet alleen trotsch, zulke doorluchtige personen binnen zijne wallen te hebben, doch het feit zelf, dat de Keizer zijn hof zoo dicht bij het oorlogsterrein overgebracht had, was een geruststellende gebeurtenis voor de poorters, want het bewees welk vertrouwen de vorst stelde in zijn legermacht, en men moest dus voor geen vijandelijken inval meer beducht zijn.

Ook nam de stad spoedig een feestelijk aanzien en alleen degenen, die een bloedverwant hadden in het leger, dachten er nog aan, dat twee vorsten hunne drommen tegen elkander voerden.

Doch Jannekin Van der Gheenst, bekreunde zich weinig meer om hetgeen er rond haar gebeurde. Zij leefde een innig zieleleven en bracht gansche dagen door met te mijmeren aan den geliefden afwezige, en aan de gelukkige uren, te zamen doorgebracht.

Wanneer haar des morgens een ruiker toekwam, was dat een teeken, dat zij elkaar des namiddags zouden ontmoeten. Het was de geurige bode, die de komst des geliefden melden kwam.

Op een zonnigen Novemberdag, als de lucht mild is en zacht gelijk in de Lente, en een lichte nevel wazig over de velden sliert, wandelden beiden langs eenzame paden, door stoppervelden en ontbladerde bosschen, in den omtrek van de stad.

Jannekin scheen ernstiger dan naar gewoonte. Zij staarde bijna droefgeestig over het herfstlandschap.

— Gij ziet niet zoo vroolijk als naar gewoonte, mijne lieve Johanna, sprak de jongeling. Heb ik u verstoord?

— Neen, Karel.

— Toch zijt gij treurig.

Het meisje antwoordde niet rechtstreeks.

— Zult gij mij wel altijd beminnen, Karel? sprak ze.

— Welke vraag, lieve! Weet ge niet dat gij alles voor me zijt! Mijn leven en mijn licht! De fierheid mijner ziel en de kracht van mijn arm!

De maagd beurde het hoofd op en blikte naar den jongeling met een vochtigen en liefdevollen oogslag.

— Is het waar? murmelde zij.

— Waar gij niet zijt, Jannekin, is er vreugde, noch genot, voor mij. Dan is het of een nacht mij omsluiert, en dien nacht kan slechts uw schoon gelaat doorstralen. Het is uit uwe oogen, dat mij nog alleen het levensheil kan toelachen.

Die woorden streelden het lieve kind als een hemelsche muziek.

Eén stond voelde zij zich het hart verwarmd door een bedwelmenden gloed; zij dompelde zich geheel in het geluk van te beminnen en bemind te zijn; maar die zalige droom duurde niet lang en de angel van den twijfel folterde haar dan weder.

— Ziet ge, sprak zij, het zou verschrikkelijk wezen indien ge mij ooit vergeten moest. Ik weet, dat ik beter doen zou zulke woorden te verzwijgen! Een meisje, beweert men, moet hare gevoelens onderdrukken en verhoelen houden. Ik kan het niet. Ik zeg het u openhartig en eenvoudig: Karel, ik bemin u uit geheel mijn hart en ik zou liever sterven, dan uwe liefde te moeten derven.

Met vervoering greep Karel de handen vast van Jannekin.

— Ik dank u, sprak hij, voor die woorden, maar ik bemin u nog meer, dan gij mij bemint.

— Men zegt, vervolgde Jannekin, een weinig opgeruimd, dat de jongens zoo onverstandig en zoo wispelturig zijn.

— En wat zegt men van de vrouwen, Jannekin? vroeg hij plagend.

— Ja, die hebben het altijd gedaan, wedervoer het meisje met een glimlach. Welnu, wat zegt men er van?

— Het is nog al een koning, die zoo spreekt.

— Wat is het dan toch?

— Ziehier:

Souvent femme varie

Bien fol qui s'y fie. (1)

— En welke koning zegt zulke onheusche dingen? vroeg zij.

— Frans de Eerste, de huidige vorst van Frankrijk.

— Welnu, dan moet Keizer Karel hem maar een duchtige klopping geven, om hem

zulke leelijke dingen af te leeren.

— Dat zal de keizer doen, ik beloof het u.

— In zijn naam? vroeg Jannekin schertsend.

— Ja, antwoordde Karel lachend, ik beloof het u in zijn naam.

— Ziet ge dikwijls den keizer? vroeg ze.

— Dat gebeurt wel eens.

— Weet gij dat hij Audenaarde bewonen komt gedurende het beleg van Doornik?

— Ik heb er van gehoord.

— Ik ben waarlijk benieuwd hem te zien. Men zegt dat hij schoon, goed, edelhartig en moedig is.

— Oh! wat spreekt gij er met vuur over.

— Zijt gij jaloersch, Karel? vroeg Jannekin met iets guitigs in oog en stem.

— Neen, niet op den Keizer.

— Het is waar, die bezien geen eenvoudige burgersmeisjes en het is heel goed zoo. Overigens, Karel, hij zal nooit zoo schoon, zoo goed, zoo edelhartig en zoo moedig wezen als gij.

— Gij vleit mij, Jannekin.

— Neen, ik zeg al wat ik denk.

— Dan hebt gij een al te goed gedacht van mij.

— Oh! lachte het meisje, ge weet nog niet alles!

— Wat?

— Ik heb soms zulke zonderlinge gedachten.

Karel bezag de maagd ondervragend.

— En welke zijn die?

— Zoudt gij gelooven dat ik een ganschen dag ongelukkig geweest ben, omdat ik bevreesd was dat gij...

— Dat ik?... Vervolg!

— Dat gij een prins waart.

Karel, wiens wimpers een oogenblik zenuwachtig hadden getrild, was nu weder gerust gesteld.

Hij lachte gulhartig.

— Een prins, herhaalde hij, of dit denkbeeld hem bovenmatig koddig scheen.

— Ja, ik vreesde het.

— Waarom de keizer zelf niet?

— Ik heb er toch om geleden.

— Uwe vrees is, erg genoeg voor mij, ongegrond, ging Karel voort op luimigen toon.

— Dan zoude ik u niet bemind hebben.

— En waarom niet?

— Ten eerste, een prins zou nooit de blikken geworpen hebben op een arm meisje van

(1) Een vrouw is zeer veranderlijk en men moet gek zijn om betrouwen in haar te stellen.

Audenaarde, en ik zou geen prins bemind hebben.

— En de reden?

— Elk moet in zijnen stand blijven, om gelukkig te zijn. Overigens, een prins huwt eene prinses en geen burgersmeisje.

De jongeling was sinds eenige oogenblikken diep nadenkend en hoogst ernstig geworden:

— Waarvan droomt gij? vroeg Jannekin.

— Van niets.

— Nu schijnt gij droevig op uwe beurt.

— Neen, toch niet, Jannekin... Integendeel, gij hebt mij hartelijk vermaakt met uwe veronderstelling. Doch waarom meendet gij in mij een prins te zien?

— Waarom dat weet ik zelf niet goed.

— Het was dus alleen een loutere veronderstelling?

— Bijna.

— En daarom zijt gij een dag droevig geweest! Kunnen ijdele hersenschimmen u zoo gemakkelijk plagen?

— Wat het mij doen denken had, sprak het meisje, was geheel uwe manier van doen.

— Op welke wijze?

— Zelfs de edellieden van den hoogsten rang hebben uwe vrijmoedigheid niet. Op den «Colfdach» van Juli laatstleden, toen ik u leerde kennen, heb ik dit reeds opgemerkt en achter mij hooren fluisteren. Zelfs wanneer gij den schout aanspraak, was het of gij meerder waart dan hij. De magistraten zelf ondergingen dien indruk, want nooit heeft men ze voor een vreemdeling zoo beleefd en dienstwillig gezien.

— Laat mij altijd de vorst wezen van uw hart, Jannekin, dat is het eenigste prinsdom dat ik najaag.

Op dit oogenblik dreunde er door de Novemberlucht het geschal van jachthorens.

De twee geliefden waren in een uitgestrekt woud gekomen, dat door breede wegen was doorkruist.

— Wat is dat? vroeg de vreemdeling, de wenkbrauwen fronsende.

— Eene jacht zou men zeggen.

— Ja, dat is het. Kom, laat ons spoeden dat wij van hier verwijderd zijn.

— Waarom?

— Het is een keizerlijke jachtstoet, vervolgde Karel. Ik hoor het aan de horens, en het zou u in ongelegenheden kunnen brengen, mijn lieve Johanna, indien de adel van Aude-

naarde u hier in gezelschap van een jongeling moest ontmoeten.

— Ik bemin u, antwoordde het meisje kalm, en ik ben niet beschaamd voor onze liefde.

— De wereld is boos, kind, en men zou uwe eer rooven.

— Neen, Karel, dat kan de wereld niet. Een meisje kan zelve hare eer verliezen, maar laster kan haar die niet ontnemen.

— Laat ons toch spoeden, Jannekin, hervatte de jongeling, haar dwingende den stap te verhaasten.

Doch indien zij den jachtstoet wilden ontloopen, dan was het te laat.

Op een twintigtal meter, aan een breeden kruisweg van het bosch, vertoonde zich eensklaps een schitterende drom van edellieden, jonkvrouwen en in 't rood uitgedoste hoornblazers.

— Bij alle nikkers! gromde de jongeling.

— Foei, lachte het meisje, laat ons maar doorgaan, niemand van dit prinselijk gevolg zal acht op ons slaan.

Maar toen zij den jongeling zag, bleek, met vlammen van toorn in de oogen, begreep zij hoe onaangenaam die ontmoeting voor haren geliefde zijn moest.

— Wat is er, Karel? vroeg zij.

— Bemint gij mij, Johanna? vroeg hij ernstig.

— Dat weet gij immers wel.

— Wat er ook voorkome?

— Ja, Karel, ik bemin u, al zag ik u als een misdadiger door 's keizers trawanten geboeid wegslepen.

Want nu was er in het meisje een vrees ontstaan. Iets onedels kon haar lieve Karel wel niet gedaan hebben, doch had hij zich misschien aan geene majesteitsschennis plichtig gemaakt? Werd hij niet opgezocht door 's keizers lijfwachten? Of had hij in een tweegevecht den degen gekruist en zijn tegenstrever gedood? Of was hij de nieuwe leer van Luther niet toegedaan? Had men geen bijbel in zijn bezit gevonden? Had hij geen haagpreek bijgewoond? Dit was er, want de brandstapel wachtte den plichtige, maar tot daar zou zij den geliefde volgen.

Dit alles schoot door haar geest gelijk een bliksemstraal, en op veel minder tijd dan het noodig is om het te schrijven, want de stoet was nog slechts op eenige stappen.

— De keizer! riep de edelman, die vooruit reed en niemand anders was dan Don Ferdinand in persoon.

En dit zeggende, sprong hij uit den zadel ten gronde, gevolgd door al de edellieden en jonkvrouwen, die zich bezijden den weg rangschikten, terwijl de knechten en hoornblazers de paarden met de teugels hielden.

De jongeling trad vooruit, met Johanna Van der Gheenst aan den rechterarm.

Deze keek verwonderd, zonder nog iets te begrijpen.

Zij had hooren roepen:

— De keizer!

Zij trok aan den arm van haar geliefde om zich ook op zij te rangschikken.

Maar de jongeling stapte met haar door, het hoofd trotsch en fier in de hoogte, het oog vrijmoedig en vrank op de vorsten en vorstinnen werpende.

En als zij geheel genaderd waren, namen Don Ferdinand en al de edellieden hunne gevederde hoeden af en bogen diep, de linkerhand rustende op het degengevest, de rechter op de borst gedrukt, en koningin Maria van Hongarië met al de adellijke dames groetten te zamen gelijk korenaren onder den wind.

Alleen de geliefde van Johanna Van der Gheenst bleef gedekt en groette slechts met eene lichte buiging van het hoofd.

Plotseling benevelde de oogen van het arme meisje, die zij op haren geliefde wierp met een uitdrukking van schrik en verbazing; hare lippen ontkleurden en murmelden:

— De keizer!

En zij viel in bezwijming in de armen van haren vorstelijken geliefde, terwijl de koningin van Hongarië toesnelde om het meisje te ondersteunen.

De edellieden waren verstomd en wisten niet wat zij doen moesten.

Een hunner nochtans, een eerbiedwaardige ouderling, trad vooruit om den keizer te helpen.

Zijne jaren lieten hem dat toe.

Het was Antoon de Lalaing, graaf van Hoogstraeten.

Maar nauwelijks had hij het gelaat gezien van het bezwijmde meisje, of hij riep:

— God! mijn Jannekin, mijn voedsterkind, mijne pleegdochter!

En een treurigen blik werpende op den jongeling, die haar begeleidde:

— Majesteit, sprak hij, vergeef mij mijne ontroering en mijne smart, ik ben bijna haar vader!

De oogen van den keizerlijken jongeling fonkelden toornig. Hij wierp een strengen blik op den grijsaard en sprak:

— Ik denk niet, graaf, dat eene jonkvrouw hare eer verliest met aan den arm te wandelen van uw keizer.

Maar Antoon de Lalaing sidderde niet onder dien blik en boog niet onder die bittere woorden.

Met eene eerbiedige vrijmoedigheid en tevens met de volmaaktste heuschheid van den hoveling, antwoordde hij.

— Het is integendeel eene onvergelykbare eer en het zou een ongeëvenaard geluk wezen, Majesteit, indien uwe Majesteit iemand naderen kon zonder de harten te winnen, zonder de zielerust van een jong meisje te storen. Uwe Majesteit bemerkt welken diepen indruk zij gemaakt heeft op Mejonkvrouw Van der Gheenst.

Die woorden weerden het onweder af.

Koningin Maria had ondertusschen het bezwijmde meisje aan een reukfleschje laten reuk.

Toen zij weder hare krachten terug gekomen voelde en de oogen opende, zag Johanna voor haar den keizer staan, die haar met dezelfde liefde aanschouwde.

Hij geleidde haar zelf tot aan een rijtuig, dat den jachtstoet gevolgd was, uit voorzorg, indien iemand gekwetst zou worden.

Blozend van schaamte, zonder te durven opzien, en met wankelenden tred liet zij zich tot aan het rijtuig brengen.

Daar fluisterde de keizer haar in het oor:

— Ik heb uw woord. Gij hebt beloofd mij te beminnen, wat er ook gebeure! Ik blijf voor u eenvoudig uw geliefde Karel, die u meer bemint dan al zijne koninkrijken en zijn vorstendommen.

Zij durfde hem niet aanschouwen, maar toch vielen deze woorden als balsem in hare ziel.

Dan sprak de vorst tot Antoon de Lalaing:

— Graaf, gij zult mejonkvrouw tot hare woning begeleiden.

De grijze man boog en stapte in het rijtuig na zijn pleegkind.

Op een teeken van den keizer reed het rijtuig voort, en toen Jannekin een vluchtigen

blik uit het rijtuig wierp, bemerkte zij hoe de jonkvrouwen en edellieden haar eerbiedig groetten.

En vóór allen zag zij den keizer, wiens stréelende blikken haar nastaarden en die zijn hoed had afgenomen.

Doch Jannekin's hart kromp ineen van smart, toen zij over de gerimpelde en taan-kleurige wangen van haren pleegvader, Antoon de Lalaing, tranen zag leken, die als paarlen schitterden in den langen, grijzen baard.

De Vroolijke Daden van Keizer Karel

(Volledige uitgave)

VLAAMSCH E BOEKHANDEL. — ANTWERPEN.